

TIIVISTELMÄ

Hyvinvointi, terveys, yhteiskunnallinen osallisuus

Kestävän kehityksen toimikunnan strategian seuranta 2024

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Vuonna 2030 Suomessa elämänlaatunsa hyväksi kokevien määrä on entistä suurempi: ihmiset ovat terveempiä ja ihmisten väliset terveyserot ovat kaventuneet. Suomi on maailman huippua terveysongelmien ja sosiaalisen ongelmien ennaltaehkäisyssä ja terveyspalvelut on resursoitu ja kohdennettu yhdenvertaisesti. Tämä on visio Suomen kestävän kehityksen toimikunnan strategian hyvinvointia, terveyttä ja yhteiskunnallista osallisuutta koskevassa muutosalueessa.

Muutosta kohti pyritään siirtämällä painopiste ongelmien ratkaisusta ennaltaehkäisyyn. Palveluita kohdennetaan ja suunnitellaan terveyshaasteista kärsiville ja riskiryhmille. Pyrkimyksenä on eriarvoisuuden kaventaminen, köyhyyden vähentäminen, sosiaalinen oikeudenmukaisuus sekä hyvinvoinnin kasvattaminen, sillä hyvinvointi ja terveys vaikuttavat ihmisten kykyyn osallistua yhteiskunnan toimintaan.

Strategian seurannassa jokaisesta muutosalueesta laadittiin oma seuranta-artikkeli, joka lähestyi muutosaluetta systemaattisesti. Näkökulma valittiin ja artikkelin seuranta toteutettiin asiantuntija-haastatteluiden, tieteellisten artikkeleiden ja aihepiiriä käsittelevien selvitysten ja raporttien pohjalta. Hyvinvoinnin, terveyden ja yhteiskunnallisen osallisuuden muutosalueessa keskityttiin väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen arjen liikkumisen kautta.

Seurannan perusteella väestön hyvinvointi, terveys ja osallisuus vahvistuvat pitkällä aikavälillä edistämällä arjen liikkumista kävellen ja pyöräillen. Samalla myös lisätään ekologista kestävyyttä. Nyt pyöräiliikenteen osuus on alle 10 prosenttia, ja kävelyn osuus hieman yli 20 prosenttia työmatkoista. Tällä hetkellä Suomessa kestävyyttä edistetään lähinnä nykyisen järjestelmän ja toimintamallien puitteissa. Pyöräilyn ja kävelyn lisääminen edellyttää rahoituksen lisäämistä, tehokasta ohjausta, autoilun vähentämistä tukevia toimenpiteitä sekä satsauksia toimivaan pyöräilyverkostoon.

Suomessa ei vielä laajasti tunnisteta kävelyn ja pyöräilyn taloudellisia hyötyjä, vaikka tutkimusten mukaan liikkumattomuus aiheuttaa jopa 3,2 miljardin kustannukset yhteiskunnalle vuosittain. Tulevaisuudessa liikenteen vaikutuksia täytyy arvioida monipuolisemmin, huomioiden elinympäristön viihtyvyys ja ihmisten hyvinvointi. Liikenteen muuttaminen vaatii rohkeita puolestapuhujia ja päätöksiä sekä ihmisten arjessa että isoissa kansallisissa ja alueellisissa hankkeissa.